

Nicolae VASILE

Așa trăit-a Eminescu!...

Eminescu a fost un poet, un artist, un inventator, un istoric, un economist etc., toate acestea părănd, din exterior, că au creat din el un fel de encicloped. Dar nu a fost așa, pentru el, fiecare dintre aceste preocupări și-a păstrat o delimitare distinctă. Adică, el nu discuta despre economie, nu susținea argumente istorice, nu interacționa cu politica, ca poet sau ca sufleor de teatru, ci ca un adevărat specialist în domeniile respective. Nu filozofa precum actualii chibiți din fotbal. Într-un cuvânt, era un om serios și profund în tot ce făcea. Are și o prioritate editorială, fiind primul autor al unui manual de statistică din istoria României, scris atunci când, printre alte activități, predă și această disciplină.

În poezie, nu era un prozodist înrăit, ci mai repede un trăirist, intervenind magistral în disputele cu cei care îl criticau, prin răspunsul său poetic: *"Multe flori sunt, dar puține/ Rod în lume o să poarte,/ Toate bat la poarta vieții,/ Dar se scutur multe moarte."/ E ușor a scrie versuri/ Când nimic nu ai a spune,/ Înșirând cuvinte goale/ Ce din coadă au să sune."/ Dar când inima-ți frământă/ Doruri vii și patimi multe,/ Ș-a lor glasuri a ta minte/ Stă pe toate să le-asculte, ("Criticismilor mei")*

Nu renunța ușor la convingerile sale nici măcar în fața celor care ar fi trebuit să îi fie apropiați, mă refer la cei de la *Convorbiri literare* și cercul mai larg care se întindea la toată gruparea lui Titu Maiorescu, cu extensii chiar și în anturajul Casei Regale. Acastă situație a creat o stare de tensiune greu de suportat, agravându-i starea de sănătate, culminând cu ceea ce s-a întâmplat în 28 iunie 1883, fapt foarte controversat până în ziua de azi, și anume internarea sa într-un spital de boli mintale.

Însemnările lui Titu Maiorescu consemnează ce s-a întâmplat în acea zi: *"Marți, 28 iunie 1883: Astăzi, marți, la ora 6 dimineața, o carte de vizită de la d-na Slavici, la care locuiește Eminescu, cu aceste rânduri scrise: "Domnu' Eminescu a înnebunit. Vă rog faceți ceva să mă scap de el, că e foarte reu" (...) M-am dus cu el la Dr. Șuțu și am pus să se pregătească o camera pentru Eminescu; am luat asupra mea plata pentru aceasta, 300 lei pe lună". (Cătălin Cioabă, Mărturii despre Eminescu, Humanitas, 2022, pag. 372)*

"Titu Maiorescu către Gheorghe Eminovici, București, 18 octombrie 1883: Stimate Domnule, Starea fiului D-stră și amicului nostrum literar M. Eminescu nu s-a îndreptat încă, și așa am hotărât cu toții, cei de aici, să-l trimetem pe cheltuiala noastră la Institutul de alienați din Viena și să-l lăsăm acolo vreme de un an. Dacă nu se va îndrepta până atunci, va fi timpul venit să-l așezăm la Golia sau la Mărcuța, ca un bolnav fără leac. Cu prilejul venirii D-voastre la București, ne-ați declarat că lăsați asupra noastră toată îngrijirea materială și morală pentru nenorocitul D-voastră fiu. Cu toate acestea, m-am crezut dator a vă da de știre despre cele de mai sus. Primiți, vă rog, încredințarea deosebitei mele stime, T.M." (Ibidem, pag. 380)

Viața lui Mihai Eminescu nu a fost deloc ușoară. A avut o serie de neajunsuri și lipsuri, iar mândria l-a făcut să nu le ia în considerație. De altfel, el a înfăptuit adevărate minuni: *a trăit în mizerie fără să se murdărească; a fost mare fără să se laude; a fost sărac fără să se vaite*. Capacitatea lui extraordinară de creație nu a fost dublată și de o abilitate de a face bani. El nu a publicat în timpul vieții decât o singură carte. Apropo de această carte, ca fost președinte al Camerei de Comerț și Industrie București, nu pot să nu amintesc că aceasta a apărut cu sprijinul lui Ioan Socec, președintele de atunci al acestei instituții. Tot el a suportat și anumite costuri de spitalizare ale marelui poet din perioada multiplelor sale internări.

Nicolae VASILE

Alternativele creației

Să vezi ce nu fac alții
și să faci tu, e o onoare,
asta se cheamă inovare,
este scriere, nu întâmplare,
n-o poate face chiar fiecare,
obosește, dar nu doare.

Să observi ce alții fac,
să le aduni
și să le pui cap la cap,
adaugi ce faci tu
și apoi le legi cu sufletul,
aștepți, ...
dacă citește cineva,
și îi va plăcea,
proză se va chema.
Este muncă multă,
e sudoare, obosește
și chiar doare.

Poezia... este altceva!
Nu poți să scrii,
oricâte vei vedea,
vei observa sau vei sintetiza.

**Poezia nu-i un scris,
poezia e un vis.**

Ai vrea ceva, nu poți avea,
ai vrea să fii, dar cum, nu știi,
ai vrea să faci, nu ai cu ce
și te trezești, și începi să scrii.
O poezie iese, dacă ai har,

dacă nu, strici somnul în zadar.

Nu am, nu fac, nimic nu mai pot fi,
la ce folos atunci mai m-aş trezi?...
Mă mai trezesc să scriu o poezie
sau dorm somnul lung, pe veşnicie?